

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.86/2016/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Csere Katalin, a tanács elnöke

Dr. Csák Zsolt, előadó bíró

Dr. Soós László, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2016. május 31.

Az ügy tárgya: rablás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Tiszafüredi Járásbíróság, 1.B.268/2011/163., ítélet, tárgyalás, 2013. május 14.

Másodfok: Szolnoki Törvényszék, 1.Bf.1077/2013/53., ítélet, nyilvános ülés, 2014. július 11.

Az indítvány előterjesztője: I. rendű terhelt

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a Tiszafüredi Járásbíróság 1.B.268/2011/163. számú, valamint a Szolnoki Törvényszék 1.Bf.1077/2013/53. számú ítéletét az I. rendű terheltre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Tiszafüredi Járásbíróság a 2013. május 14. napján kihirdetett 1.B.268/2011/163. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett rablás büntetében [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés, (3) bekezdés], folytatólágosan elkövetett zsarolás büntetében mint társtettesként [1978. évi IV. törvény 323. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont], társtettesként elkövetett zsarolás büntetében [1978. évi IV. törvény 323. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont], 2 rendbeli társtettesként elkövetett önbíráskodás büntetében [1978. évi IV. törvény 223. § (1) bekezdés] és csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés d) pont]. Ezért öt halmazati büntetésül hat év hat hónap börtönbüntetésre és a közügyektől hét év eltiltásra ítélte. Elrendelte a Szolnoki Városi Bíróság 8.Fk.369/2008/17. számú ítéletével kiszabott hat hónap börtönbüntetés végrehajtását. Az I. rendű terheltet az ellene az 1978. évi IV. törvény 323. § (1) bekezdésében felvett és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő zsarolás büntetének vádja alól felmentette. A bíróság rendelkezett az előzetes fogva tartásban töltött idő beszámításáról, polgári jogi igény megítéléséről, illetve egyéb törvényes útra utasításáról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

- [2] A bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék a 2014. június 11. napján jogerős 1.Bf.1077/2013/53. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: az I. rendű terhelt terhére megállapított társtettesként elkövetett rablás büntetettét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 365. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat, (3) bekezdés c) és d) pont szerint, a társtettesként, folytatólagosan elkövetett zsarolás büntetettét a Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és d) pontja szerint, a társtettesként elkövetett zsarolás büntetettét a Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pontja szerint, a 2. rendbeli társtettesként elkövetett önbíráskodás büntetettét 2. rendbeli zsarolás büntetének [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pontja], a csalás büntetettét 2. rendbeli a Btk. 373. § (1) bekezdés I. fordulat, (2) bekezdés b), c) pont és (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntetének - melyből 1. rendbeli cselekményt folytatólagosan követett el - minősítette. A szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás büntetés mértékét kilenc-kilenc évre súlyosította. Megállapította, hogy az I. rendű terhelt a szabadságvesztés büntetésből legkorábban annak kétharmad része kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Pontosította a büntető költség összegét, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 416. § (1) bekezdés b) pontját megjelölve - tartalma alapján a felhívott törvényhely a) és c) pontjára alapítottnak - felülvizsgálati indítványt, amelyben a megtámadott határozatok megváltoztatását, egészségi állapotára figyelemmel a büntetés mérséklését, annak a lehetőségének megvizsgálását, hogy a büntetéséből hátralévő részt lakhelyelhagyási tilalom, illetőleg házi őrizet hatálya alatt tölthesse le, végül a sérelmezett ítéletek hatályon kívül helyezését indítványozta.
- [4] Eljárási szabálysértésként hivatkozott az eljáró bíróságok elfogultságára, kiemelve, hogy valamennyi, a másodfokú eljárásban előterjesztett beadványában foglaltakat fenntartja.
- [5] Sérelmezte, hogy a védelem részére biztosított felkészülési időt nem adták meg, ez csorbította az egyenlő fegyverek esélyét. Az eljárást lefolytató hatóságok és az egyik sértett - S1. - családtagjai között rokoni és közeli baráti összefüggések voltak. Ezért kérte az eljárásból való kizárásukat, ami nem történt meg. S1. lányával, T1.-el az elsőfokú bíróság bírója közeli kapcsolatban állt, és az interneten is ekként volt bejelölve. T1. férjének a testvérei pedig a rendőrségen dolgoztak és részt vettek az eljárásban. A vizsgálatot végző ügyésznek az édesanyja együtt dolgozott a sértett fiával, akivel közvetlen baráti és munkakapcsolatuk volt, ezért vele szemben az eljárást nem előítélet mentesen és elfogulatlanul folytatták le, a védelemhez való joga és alkotmányos alapvető jogai sérültek, mert az eljáró személyek az eljárás más alanyaival való kapcsolatuk miatt elfogulttá váltak.
- [6] Az anyagi jogi szabálysértésként az egyes tényállási pontokban fellelhető ellentmondásokra, az objektív bizonyítékok hiányára hivatkozott, túlnyomó részt sértetti vallomások ellentmondásaira utalva sérelmezte azt is, hogy a bíróság több tanú kihallgatását mellőzte. Mindemellett a cselekmény időpontja is tévesen került megállapításra.

III.

- [7] A Legfőbb Ügyészség a BF.148/2016/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.
- [8] Kifejtette, hogy az anyagi jogszabálysértések körében a felülvizsgálati indítvány valójában a jogerős ítéleti tényállást támadja, ezért törvényben kizárt.
- [9] Az elfogultságra történő hivatkozást illetően alaptalannak minősítette az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát. Az Alkotmánybíróság határozatára utalással fejtette ki, hogy mind az

iratok tartalma, mind a felülvizsgálati indítvány szerint kétségtelenül megállapítható, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényekről a terhelt már korábban is tudomással bírt. Ezeket az alapeljárás során jelezte, ezért az elfogultságra történő hivatkozás nem foghat helyt. Indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt és a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

IV.

- [10] A Kúria felülvizsgálati indítványt - mivel azt nem az ügyész nyújtotta be a terhelt terhére - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen bírálta el.
- [11] Ennek során - a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően - a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokra volt figyelemmel; tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt - és az indítványban nem hivatkozott egyéb - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.
- [12] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértésre került sor.
- [13] A Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés valósul meg, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.
- [14] A Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja alapján az ügyben bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. Az ezen pontra alapított relatív ok (elfogultság) csak az erre irányuló bírói bejelentés, illetőleg az erről rendelkező, kizárást kimondó határozat alapján zárja ki az érintett bírót az ügy elintézéséből.
- [15] Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a bíró kizárásának lehetséges okát az ügghöz kötötten kell vizsgálni és esetleg kell tisztázni, hogy az eljáró bíró esetében az elfogultság megállapítható-e.
- [16] Az erre vonatkozó bejelentést alapos és konkrét okokkal kell alátámasztani, az elfogultság általános szinten történő megfogalmazása, amely közvetett összefüggésbe se hozható a bíró személyével, nem alkalmas a kizárási ok megállapítására.
- [17] Az I. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványában ugyan rokoni és baráti kapcsolatokra, azaz konkrétumokra utalt, de erre vonatkozó érvei a felülvizsgálati eljárásban már nem érvényesíthetők.
- [18] A rendelkezésre álló bírósági iratokból a Kúria az alábbiakat állapította meg:
- [19] A II. rendű terhelt 2012. március 8-án kizárás iránti kérelmet terjesztett elő az elsőfokú bírósággal szemben. Az első fokon eljáró bíró kizárását a Tiszafüredi Városi Bíróság a 2012. április 4. napján meghozott I.B.268/2011/38. számú végzésével elutasította.
- [20] Ezt követően a bírósági iratok között 97. sorszám alatt fekszik el szintén a II. rendű terhelt beadványa, melyben sérelmezi, hogy az eljáró egyik ülnök **S1.** sértett volt munkatársa.
- [21] Az I. rendű terhelt ezt követően kifogásolta beadványában, hogy az egyik tárgyalás után a sértetti képviselő és a szakértő a tárgyaló teremben bent maradt (bírósági iratok 100. sorszám).
- [22] A 2012. szeptember 3. napján megtartott tárgyaláson az I. rendű terhelt már úgy nyilatkozott, hogy a fentiekre figyelemmel sem kívánják a bíróság, illetőleg az ülnök kizárását (103. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal).
- [23] A felülvizsgálati indítványában az I. rendű terhelt a fellebbezési eljárásban előterjesztett beadványait fenntartotta, külön megismételni nem kívánta.
- [24] A Be. 23. § (3) bekezdése értelmében a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott kizárási okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor lehet érvényesíteni, ha az indítványozó valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást és azt

nyomban bejelenti. Ezen feltételek a felülvizsgálati indítvány benyújtásának időpontjában már nem álltak fenn.

- [25] A fentiekén túlmenően a rendelkezésre álló iratokból kitűnően a Tiszafüredi Járásbíróság bírása, illetőleg ülnökei sem lettek az eljárásból kizárva. Az erre vonatkozó indítványt ugyanis a Tiszafüredi Járásbíróság másik tanácsa elutasította.
- [26] Az Alkotmánybíróság a 25/2013. (X. 4.) AB számú határozatában rámutatott arra, hogy az abszolút kizárási okokhoz képest relatív kizárási oknak minősül minden olyan előre meg nem határozható körülmény, amelyről alapos okkal feltehető, hogy az eljáró bírót, avagy a bírói tanács valamely tagját a konkrét ügy elfogulatlan megítélésében akadályozza. Ilyen körülmények a felülvizsgálat tárgyát képező ügyben nem voltak megállapíthatóak.
- [27] Az alkotmánybírósági határozat - a fentiekén túlmenően - az Európai Emberi Jogi Bíróság határozatainak tükrében mutatott rá arra, hogy a pártatlanság két aspektusa ismert, a szubjektív, illetve az objektív értelemben vett pártatlanság. A pártatlanság szubjektív oldala azt az igényt fogalmazza meg, hogy az adott ügyben a bíróság egyetlen tagja sem rendelkezett előítéletekkel és nem lehet elfogult. Ehhez képest a pártatlanság objektív oldala azt jelenti, hogy a bíró adott ügyben tanúsított magatartásán túlmutatóan felmerülhet-e jogos kétely a pártatlanságát illetően.
- [28] Az erre vonatkozó tényeket az I. rendű terhelt már az alapeljárásban megjelölte, ezek azonban nem vezettek az eljáró bíróság kizárásához. Okszerűen mutatott rá ezért a Legfőbb Ügyészség arra, hogy az Alkotmánybíróság határozata szerint a felülvizsgálati eljárásban az elfogultság, mint kizárási ok akkor áll fenn, ha a kérelmező első ízben olyan konkrét körülményt kíván érvényesíteni, amelyről bizonyítja, hogy arról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást.
- [29] Ennek megfelelően a kizárási indítványok nem korlátlanul, hanem csak az eljárási törvény által előírt szigorú rendben gyakorolhatók; azaz a felülvizsgálati eljárás során is irányadó a Be. 23. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés. Ez a szabály - az Alkotmánybíróság álláspontja szerint - a visszaélésszerű joggyakorlás megakadályozását szolgálja. A tárgyalás megkezdését követően elfogultságra alapított kifogást csak abban az esetben lehet előterjesztani, ha az előterjesztő egyúttal bizonyítja, hogy a kifogást megalapozó körülményről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást és a bejelentéssel nem késlekedett.
- [30] Felülvizsgálati indítványában az I. rendű terhelt maga hivatkozott arra, hogy olyan, az elfogultsággal kapcsolatos tényeket közöl, amelyeket az eljárás folyamán már jelzett.
- [31] Mindezekre figyelemmel az I. rendű terhelt indítványában foglaltak az Alkotmánybíróság által is felvázolt és a törvényből levezethető feltételeknek részint nem felelnek meg, másrészt a folyamatban volt büntetőügyben a tárgyilagos eljárás iránt kételyt ébresztő körülmény az iratokból nem állapítható meg és nem is valószínűsíthető, az indítvánnyal támadott határozatok meghozatalában - elfogultság miatt - kizárt bíró nem vett részt.
- [32] A védekezéshez való jog korlátozásával, valamint a felkészülési idő csorbításával kapcsolatos részében a terhelt felülvizsgálati indítványa a törvényben kizárt.
- [33] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerint e rendkívüli jogorvoslat kizárólag a törvényben tételesen felsorolt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések esetén vehető igénybe. Amennyiben az eljárásban résztvevő személyek törvényes jogaikat nem gyakorolhatták, vagy ezek gyakorlását korlátozták, úgy kizárólag a Be. 375. § (1) bekezdésében meghatározott ún. relatív eljárási szabálysértés valósul meg, amely felülvizsgálat alapjául nem szolgálhat.
- [34] A Kúria törvényben kizártnak találta az anyagi jogszabálysértésre történő hivatkozást is.
- [35] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor is helye van felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.
- [36] Felülvizsgálati indítványában az I. rendű terhelt tanúk kihallgatásának mellőzésére, valamint az egyes tényállási pontok megalapozatlanságára, illetőleg tanúvallomások ellentmondásaira hivatkozott.
- [37] A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség

érvényesül, a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó és az a felülvizsgálati indítványban nem támadható.

- [38] Mindebből következően a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van. A felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján bírálhatók el. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége az értékelés eredménye, az ügydöntő határozat megalapozottsága a felülvizsgálati okok körén kívül esik.
- [39] A felülvizsgálati eljárásban nincs törvényi lehetőség a jogerős határozattól eltérő tényállás megállapítására, a bizonyítékok eltérő értékelésére, további bizonyításra, illetve ilyen okból a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezésére.
- [40] Az I. rendű terhelt a fentiekben idézett a törvényi tilalom ellenére az eljáró bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységét és ezen keresztül a tényállást támadta, amikor is a történeti tényállás, illetőleg a bizonyítékok ellentmondásaira hivatkozott.
- [41] Kizárt a felülvizsgálati indítvány a terhelt egészségi állapotára hivatkozással a büntetés mérséklését indítványozó részében.
- [42] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján - többek között - akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.
- [43] Mindebből következően a jogerős határozatban kiszabott büntetés önmagában nem, hanem csak akkor támadható, ha a cselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más szabályának sérelme miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására vagy törvénysértő intézkedés alkalmazására. Ha a minősítés törvényes, a büntetés kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a Büntető Törvénykönyv valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.).
- [44] Mindebből következően az I. rendű terhelt azonban olyan anyagi jogszabálysértésre, amely a bűnösség törvénysértő megállapítását, illetőleg törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte volna, nem hivatkozott.
- [45] A Kúria mindezekre figyelemmel - miután olyan eljárási szabálysértést nem észlelt, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott határozatokat az I. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

V.

- [46] A Kúria végzése ellen fellebbezésnek a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatnak pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti [Be. 421. § (3) bekezdés].

Budapest, 2016. május 31.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
TóthLné

bíróági tisztviselő